

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА УКРАЇНИ»**

**Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції**

20 жовтня 2023 року

Одеса
ОДУВС 2023

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку
С адміністративного права України: матеріали
764 Міжнародної науково-практичної інтернет
конференції, м. Одеса, 20 жовтня 2023 р. – Одеса
: ОДУВС, 2023. – 332с.

УДК 342.92(477)
ББК
67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2023

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ В
ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

*Мащенко В.С., викладач кафедри адміністративного права та
адміністративного процесу*

*Боксгорн А. В., старший викладач кафедри адміністративного права та
адміністративного процесу, доктор філософії в галузі «Право»*

Внутрішня стабільність держави, міцність національного державного апарату та ефективність діяльності державного апарату чинять безпосередній вплив на ступінь захищеності країни перед зовнішніми загрозами. Україна пізнала це на власному прикладі, адже вона живе в умовах війни з 24 лютого 2022 року. З того дня частина з нас завмерла в заціпенінні, інші, навпаки, дуже швидко адаптувалися до нових змін — попередній непростий досвід революцій та протистоянь дався відчутно. Якщо люди ще мають певний вибір — залишитися жити у країні, в якій війна, чи залишити рідну домівку та виїхати за кордон, то державні інституції налаштовують діяльність у нових обставинах. У даному контексті варто розглянути корупцію, яка є однією з основних внутрішньодержавних причин економічних та політичних криз. Наукові підходи до визначення та розуміння корупції досить різноманітні. Так, зокрема, Є.В. Невмержицький визначає корупцію як соціально небезпечне явище, змістом якого є система негативних поглядів, настанов і діянь службових осіб, інститутів влади та управління, державних і недержавних підприємств, організацій й установ, політичних партій та громадських організацій, спрямованих на задоволення особистих, групових або корпоративних інтересів шляхом використання свого службового становища всупереч інтересам суспільства та держави [3]. Аналізуючи чинне законодавство, варто зазначити, що згідно із ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» корупція визначається як використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб. [4]

Корупція є проблемою, розв'язання якої для багатьох країн є вкрай необхідною справою. Це стосується й України, високий рівень корумпованості якої визнано її керівництвом, вітчизняними та зарубіжними аналітиками, відповідними міжнародними інституціями. Корупція загрожує національній безпеці, реально протистоїть конституційному і суспільному ладу, є однією з причин зростання в Україні "тіньової" економіки, проникає у владні інституції, залучаючи у свої ряди все більше і більше політичних і громадських діячів, що дає право робити висновок про наявність в Україні політичної корупції. [6] Також вона сприяє уповільненню європейської інтеграції та унеможливорює ефективний економічний розвиток держави та нормальне виконання нею покладених на неї функцій. Саме тому запобігання та виявлення корупції сьогодні є одним із пріоритетних завдань держави. Одним із ключових напрямів такого запобігання виступає запобігання корупційній злочинності, попереджувальний зміст якого якраз і зосереджується на усуненні та нейтралізації причин і умов корупційної злочинності, а також інших криміногенних чинників, що позначаються на формуванні особистості осіб, які вчиняють корупційні злочини. Теоретико-методологічне забезпечення корупційній злочинності виділяє пріоритетне значення запобігання цьому соціально-правовому явищу поряд з іншими формами боротьби [2]. Стратегічною метою антикорупційної політики є протидія корупції на рівні державної влади та місцевого самоврядування шляхом підвищення прозорості в

їх діяльності, додержання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення. Досягнення цієї мети можливе шляхом реалізації антикорупційної політики, яка передбачає поступове зниження рівня корупції в державі та налагодження дієвого механізму із запобігання та протидії корупції в Україні. Виходячи з цього, мають визначатись стратегічні та тактичні цілі протидії корупції, ставитись завдання перед конкретними органами державної влади, обиратись засоби протидії корупції [1].

Процес боротьби з корупцією сьогодні, як ніколи вимагає належного законодавчого забезпечення, формування дієвої системи державних органів, забезпечення належної реалізації антикорупційної політики. «Відповідальними» за зниження рівня корупційних проявів в державі сьогодні є Національне антикорупційне бюро України (далі- НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (далі – САП), Національне агентство з питань запобігання корупції, Вищий антикорупційний суд (далі- ВАКС) тощо. Ці органи існували до війни й сьогодні вони також продовжили працювати, але по-різному адаптувалися до воєнних реалій. У мирний час детективи НАБУ і прокурори САП активно викривали порушників закону й вели досудові розслідування їхніх справ. Із початком війни вони продовжують робити те саме, хоча і з меншою резонансністю. Запобігання (як і механізми виявлення) корупції має здійснюватися виключно на правовій основі – з дотриманням принципу верховенства права і визнанням того, що в Україні права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Корупція послаблює економіку, підриває довіру громадян до влади, породжує негативні настрої в суспільстві, викликає розчарування в закордонних партнерів, які надають допомогу нашим Збройним Силам та приймають біженців з України. Корупція під час війни – це союзник ворога всередині країни. Боляче сприймати новини з лінії фронту, де в окопах гинуть наші воїни, а ще більш боляче сприймати новини про зловживання у сфері закупівель Міноборони. Усе суспільство обурювалося вартістю картоплі, яєць та інших продуктів. Для ефективної протидії корупційним проявам, безумовно, необхідно мати якісний, у тому числі законодавчий, інструментарій, який дає змогу не лише притягувати до відповідальності корупціонерів, а й забезпечувати діяльність так званих “антикорупційних інстанцій” в межах чинного законодавства, особливо з огляду на положення Конституції України. На перший погляд, складається враження, що з цим у нашій державі все гаразд, адже діє Закон України «Про запобігання корупції», який визначає поняття «корупційного правопорушення», «корупції», «правопорушення, пов’язаного з корупцією», є Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Однак, насправді існує величезна кількість теоретичних питань, які не вирішені та зумовлюють необхідність подальших ґрунтовних пошуків у цій сфері, особливо через призму воєнного часу. Деякі кроки в напрямі реформування законодавства вже зроблено. Так, у відповідь на агресію РФ та в інтересах національної безпеки, Уряд України прийняв Постанову «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і

послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування». Цією Постановою, зокрема, було встановлено: перелік підстав для незастосування електронної системи закупівель; право для замовників застосовувати електронний каталог без обмеження вартості закупівлі; скорочення строків та спрощення умов проведення відкритих торгів; можливості для зміни істотних умов договору про закупівлю після його укладання тощо. Застосування гнучких механізмів здійснення закупівель видається можливою лише в умовах воєнного стану. Зазначимо, що вітчизняна електронна система закупівель вже довела, що відповідає передовим міжнародним стандартам, а її стабільна робота та здатність гнучко реагувати на виклики свідчать, що Prozorro має стати єдиною системою для здійснення всіх закупівель по проектах післявоєнної відбудови країни.

Ефективна боротьба проти корупції в Україні в умовах воєнного стану продовжується, крім наявності відповідної політичної волі, така діяльність вимагає належного законодавчого забезпечення (комплекс нормативно-правових приписів, що регулюють механізми запобігання корупції, а також відповідальність за вчинення корупційних порушень), формування дієвої системи державних органів, забезпечення належного координування формування та реалізації антикорупційної політики, превентивні заходи запобігання корупції, а також її подолання в умовах воєнного стану. Щодо особливостей нормативного врегулювання запобігання службовим зловживанням під час війни заслуговує на увагу також Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» від 08.07.2022. Цим законом скасовуються існуючі обмеження щодо відповідності подарунків загально визнаним уявленням про гостинність та обмеження щодо вартості подарунків для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та встановлюється можливість таким особам приймати подарунки без обмеження їх вартості, якщо вони використовують кошти за них або самі подарунки на потреби ЗСУ чи гуманітарну допомогу постраждалим від агресії Російської федерації проти України.[5]

Такі кроки є позитивним зрушенням у напрямі трансформації законодавства та його адаптації до сучасних реалій, однак не достатніми для викорінення цієї проблеми. Забезпечити максимальну невідворотність відповідальності за корупційні злочини, необхідно посилювати НАБУ, САП, ВАКС, уповноважені підрозділи з питань запобігання та виявлення корупції державних органів, забезпечити спеціалізацію підрозділів Національної поліції, удосконалити кадровий відбір, забезпечити контроль доброчесності та постійно підвищувати кваліфікацію оперативних працівників, слідчих, детективів, прокурорів і суддів. Також потребує додаткового опрацювання існуюча нормативно – правова база.

Література

1. Корупційна злочинність в Україні: сучасний стан, детермінанти та запобігання: навч. посіб. / за ред. О.М. Джужи, Е.В. Расюка. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. 340, с. 63-64.

2. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. Київ: Атіка, 2001. 304 с., с. 79

3. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія. К.: КНТ, 200, с. 368

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014, № 49. С. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014, № 49. С. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану : Закон України від 08 липня 2022 р. № 2381-IX (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

6. Ярмачі Х.П. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ. «Запобігання корупції в Україні» (2016; Одеса). Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції 27 травня 2016 року. Одеса: ОДУВС, Кафедра адміністративного права та адміністративного процесу, 2016. 176 с.

ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ВПЛИВУ, ЯКІ МОЖУТЬ ЗАСТОСОВУВАТИСЯ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ <i>Майборода А.С, Максимова М.К.</i>	192
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ <i>Малова Ю.С., Скриль С. А.</i>	194
ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Мариніч П. В., Боксгорн А. В.</i>	196
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Мащенко В.С., Боксгорн А. В.</i>	198
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ <i>Мерденов Ю. В., Швець Д. В.</i>	202
ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА <i>Миронюк Р.В.</i>	205
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМЕЙ ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ <i>Михайленко Є.О., Денисова А.В.</i>	209
ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПІДРОЗДІЛАМИ МВС <i>Мукоїда Р.В. Аносенков А.А.</i>	211
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАВДАНЬ ТА ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ <i>Нікітін А.А.</i>	214
ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ <i>Павлюк О. І., Денисова А.В.</i>	218
ФУНКЦІОНУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Пальченко А.А., Алексєєва А.В., Мішута К.В.</i>	220